

Pre potvrdenie aktuálnosti sv. Terézie z Lisieux by sme mohli uviesť rady tých, ktorých život rozhodným spôsobom ovplyvnilo poznanie posolstva tejto svätice. Patria medzi nich viacerí filozofi minulého storočia, spisovatelia, politici, umelci, významné osobnosti Cirkvi, ale predovšetkým zástupy "malých duší", ktoré ostávajú nepoznané. Ide tu o ľudí veriacich, ktorí vďaka sv. Terézii našli cestu k prehĺbeniu ich duchovného života a vzťahu s Bohom, ale rovnako aj o neveriacich, ktorí vďaka nej našli uprostred svojho hľadania prítomnosť živého a milujúceho Boha.

Môžeme sa pýtať, prečo jednoduchá karmelitánka, ktorá nemala žiadne teologické vzdelanie neustále priťahuje a oslovuje toľké zástupy ľudí a následne sa stáva najmladšou Učiteľkou Cirkvi? Určitú odpoveď nachádzame v apoštolskej exhortácii Evangelii nuntiandi, pápeža Pavla VI: "Dnešný človek počúva radšej svedkov než učiteľov, a tých počúva len vtedy, ak sú zároveň svedkami." O Terézii môžeme povedať, že naplno zodpovedá týmto slovám. Vo svojich dielach nám nepodáva žiadne teologické traktáty, ale jednoducho rozpráva o svojom živote, v ktorom neprestáva hľadať Boha. Predstavuje nám cestu, ktorou sa ona sama priblížila k Bohu a po ktorej sa môžeme rozhodnúť kráčať aj my. Ukazuje nám cestu svätosti uprostred plnenia si každodenných povinností. Iste je to jeden z dôvodov, prečo sa jej Dejiny duše tak rýchle šíri hneď po ich prvom vydaní - lebo ich štýl bol prístupný širokým masám. To hlavné na celej jej náuke, ako hovorí Hans Urs von Balthasar je, že Terézia žila skôr než začala písať. Celú potrebu pravdy v napĺňaní Božieho slova sa snažila najskôr naplniť vo svojom živote. Ak Terézia vo svojich dielach väčšinou hovorí o sebe, tak je to preto, lebo celý svoj život vidí ako

svedectvo o tom, čo Boh robí v duši, ktorá je mu otvorená. Hovoriac o sebe, teda v skutočnosti hovorí o Bohu.

Tým, že Terézia rozpráva o svojej skúsenosti s Bohom, odpovedá na túžbu človeka dnešnej doby, ktorý kladie veľký dôraz na skúsenosť. Svedectvo a skúsenosť tvoria centrálnu realitu kresťanského života. Môžeme tu vidieť určitú reakciu proti prehnanému intelektualizmu aj v oblasti viery a náboženstva. Táto tendencia sa iste nevyhýba nebezpečenstvu subjektivismu a duchovného infantilizmu, ale nemôžeme ju zanedbávať. Náboženská skúsenosť sa zároveň stáva prameňom teologického bádania, poznávania a prehlbovania Božieho zjavenia. Terézia je v tomto duchu expertom a učiteľkou pravej skúsenosti s Bohom, ktorá pozýva k nasledovaniu Krista. Odovzdáva nám svoju skúsenosť s Božím slovom, učí nás osvojovať si neustály kontakt s týmto prameňom Božieho poznania ako aj potrebu konkrétnych odpovedí orientovaných láskou.

Z tohto krátkeho pohľadu na aktuálnosť poslstva sv. Terézie pre človeka dnešnej doby si môžeme uvedomiť, že by sme mohli prechádzať celé jej dielo a uvedomovať si, ako nám jej slová vstupujú do duše a k nám sa prihovárajú. Chcel by som však upriamiť svoju pozornosť iba na dve skutočnosti z jej poslstva, ktoré nachádzajú odozvu v dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu. Pôjde o pohľad na to, aké je miesto Božieho slova v živote a diele sv. Terézie a jej túžby po kňazstve.

Miesto Sv. písma v živote a diele sv. Terézie

Pri pohľade na spisy sv. Terézie môžeme obdivovať množstvo priamych alebo nepriamych biblických citácií, ktoré sa v nich objavujú a familiárnosť s akou ich Terézia používa. Ide o približne 1000 biblických citácií, z čoho je asi 420 zo Starého zákona. V tomto smere Terézia predčí nielen svoju duchovnú matku, sv. Teréziu z Avily, ale aj sv. Jána z Kríža s jeho teologickým vzdelaním. Z toho dôvodu je jej náuka často prezentovaná ako "evanjeliová", aktuálna a prístupná pre každého človeka. Z mnohých svedectiev môžeme uviesť pápeža Jána Pavla II. v apoštolskom liste "Divini Amoris Scientia", vydanom pri príležitosti vyhlásenia sv. Terézie z Lisieux za učiteľku Cirkvi: "Priятие príkladu Teréziinho života a jej evanjeliovej nauky bolo v našom storočí rýchle, všeobecné a trvalé... Teréziine poslstvo, často zhrnuté do toho, čo nazývame "malou cestou", nie je ničím iným ako evanjeliovou cestou svätosti otvorenej všetkým..."

Božie slovo obsiahnuté v Starom a Novom zákone sa stáva pre Teréziu hlavným prameňom jej

náuky a duchovnej skúsenosti. Aby sme vedeli oceniť výnimočnosť tejto skutočnosti, musíme si uvedomiť historický kontext, v ktorom Terézia žije a píše. Terézia žije v dobe, v ktorej jednoduchý veriaci nemá ľahký prístup k Svätému písmu. Často sa k nemu dostávala iba nepriamo - cez biblické texty liturgického roka a cez čítanie Nasledovania Krista s mnohými biblickými citáciami, ako o tom sama hovorí v Rukopise A: "Dávno som sa živila "čistou múkou", ktorú obsahuje Nasledovanie Krista. Bola to jediná kniha, ktorá mi vyhovovala, lebo som ešte neobjavila poklady skryté v Evanjeliu."

Až vstupom na Karmel odhaľuje Terézia tieto poklady. Od toho času je to predovšetkým Evanjelium, ktoré ju sýti počas jej modlitieb: "pri rozjímانيach sa nadovšetko utiekam k Evanjeliu, v ktorom nachádzam všetko potrebné pre svoju úbohú dušičku. Objavujem v ňom stále nové svetlá, skrytý a tajomný zmysel..." Jej vzťah k Evanjeliu je tak silný, že ho neustále nosí pri sebe. Tiež využíva bohaté citácie Sv. písma, ktoré so sebou donesie na Karmel jej sestra Celina. Kompletná Biblia však mohla byť aj na Karmeli konzultovaná iba s povolením Matky.

V dobe, ktorá bola málo priaznivá a otvorená štúdiu a čítaniu Božieho slova, Terézia teda realizovala to, čo neskôr prízvukuje Druhý vatikánsky koncil: nadobudnúť nesmierne vzácne poznanie o Ježišovi Kristovi prostredníctvom častého čítania Svätého písma (porov. DV 25).

Božie slovo je On sám, Ježiš!

Terézia, je osobou, ktorá vo svojom živote neustále hľadá svojho Milovaného. Tým, čo ju vedie na ceste hľadania je láska: "Môj Bože, ty vieš, že som nikdy netúžila po inom, iba Ťa milovať..." Láska túži spoznávať toho, koho miluje. Aby uspokojila svoju túžbu po jeho poznaní, neprestáva hľadať a využíva všetky prostriedky, ktoré má k dispozícii. Počas svojich modlitieb hľadá a prostredníctvom evanjeliových textov chce spoznávať aký je Pán Boh, aký je jeho charakter. Takto sa láska stáva hybnou silou jej poznania.

Na tejto ceste hľadania Terézia nezanedbáva knihy, ktoré má k dispozícii, ale postupne ju Pán privádza k jedinému zdroju všetkých informácií o Ňom, a tým je Sv. písmo: "Koľko svetla som načerpala z diel nášho otca svätého Jána z Kríža!... ale neskôr všetky knihy zanechali vo mne suchotu a ešte aj teraz som v takomto stave... V tejto bezmocnosti mi prichádzajú na pomoc Sväté písmo a Nasledovanie Krista. V nich nachádzam silný a celkom čistý pokrm. Ale pri rozjímانيach sa nadovšetko utiekam k Evanjeliu, v ktorom nachádzam všetko potrebné pre svoju úbohú dušu. Objavujem v ňom stále nové svetlá, skrytý a tajomný zmysel..." A v závere svojho života Terézia píše: "Ja už v knihách nenachádzam nič, jedine v Evanjeliu. Táto kniha mi stačí. S potešením počúvam slová Ježiša, ktorý mi hovorí všetko, čo mám robiť..." Dôvodom tejto skúsenosti je to, že Terézia neobjavuje vo Sv. písme len informácie o Bohu a

Ježišovi Kristovi, ale objavuje jeho samého. A pretože láska sa nemôže uspokojiť s ničím menším ako je Milovaný, Terézia sa nemôže uspokojiť so žiadnymi inými knihami okrem Sv. písma: "Zdá sa mi, že Ježišovo slovo, je On sám... On, Ježiš, Slovo, Slovo Božie!" Tento objav je pre Teréziu potvrdený osobnou skúsenosťou, ktorú odhaľuje v modlitbe: "Pretože Ježiš vystúpil do neba, môžem ho sledovať iba po stopách, ktoré zanechal... Stačí, aby som sa pozrela do svätého Evanjelia, a hneď vdychujem vôňu Ježišovho života a viem, ktorým smerom mám bežať..."

Terézia teda spoznáva, že v Božom slove sa k nej prihovára Ježiš, ktorého objavuje na každej stránke Sv. písma. On sa stáva skutočným Učiteľom, ktorý jej ukazuje cestu a dáva jej vždy to, čo potrebuje pre svoju dušu.

Božie slovo prináša Terézii pravdu o Bohu, ale aj o nej samej

Terézia skúma Sv. písmo, lebo v ňom nachádza svojho Milovaného, ale zároveň nachádza v Božom slove aj svetlo pre svoj vlastný život. Božie slovo jej pomáha pochopiť to, čo sa odohráva v jej živote. Terézia teda číta svoj život vo svetle Božieho slova. Takto vo svojom Rukopise A opisuje základné udalosti svojho života.

Udalosť prvého svätého prijímania a birmovania

Chvíľa prvého svätého prijímania bola pre Teréziu veľmi silným zážitkom splynutia so svojim Milovaným. "Terézia zmizla ako kvapka vody, ktorá sa stráca v oceáne. Ježiš zostal sám, bol Pánom a Kráľom." Keďže sa táto udalosť nedá dostatočne vyjadriť ľudskými slovami, utieka sa k Božiemu slovu a vysvetľuje túto udalosť ako "biely kamienok, ktorý dostane ten, kto zvíťazí a na kamienku bude napísané nové meno, ktoré pozná iba ten, čo ho dostane..." Vo svetle tohto slova Terézia pochopí, že s novým menom je spojené aj nové poslanie, ktoré bude neoddeliteľne spojené s Ježišom.

Skúsenosť prijatia sviatosti birmovania vysvetľuje Terézia v duchu Eliášovej skúsenosti na vrchu Horeb: "vo chvíli zostúpenia Ducha Svätého som necítila prudký víchor, ale skôr ľahký vánok, ktorého šum začul prorok Eliáš na vrchu Horeb... (porov. 1 Kr 19,12-13) V ten deň som dostala silu trpieť, lebo čoskoro sa malo začať utrpenie mojej duše..."

Milosť Vianoc

Podobne komentuje "milosť Vianoc", ktorú označuje za začiatok tretieho obdobia jej života. V tejto milosti vidí jasný Boží zásah. To, čo nebola schopná urobiť za desať rokov, Ježiš urobil v

jedinej chvíli. Túto milosť Terézia vysvetľuje vo svetle udalosti zázračného rybolovu (porov. Lk 5,5): "Ako jeho apoštol som mu mohla povedať: Pane, celú noc som sa namáhala a nič som nechytla. Ježiš bol ku mne milosrdnejší než k svojim učeníkom, sám vzal sieť, spustil ju a vytiahol ju plnú rýb... Urobil zo mňa rybára duší." Cez tento text prichádza Terézia k dvom konštatovaniam: Ježiš zázračne zasiahol do jej života a urobil to, čo pre ňu bolo nemožné; Ježiš ju pozýva k nasledovaniu - robí ju rybárom ľudí.

Odhalenie Ježišovej túžby po dušiach

Ďalšia skúsenosť prichádza krátko nato. Pri pohľade na obrázok ukrižovaného Pána Ježiša je Terézia ohromená krvou, ktorá steká z jeho rán. V tom v jej srdci zaznievajú Ježišove slová: "Žízni!" (Jn 19,28) - "Toto slovo vo mne zapalovalo neznámu a veľmi živú horlivosť... cítila som, že ma pohlcuje smäd po dušiach." Následne Terézia prepája tento Ježišov výkrik na kríži s jeho stretnutím so Samaritánkou a jeho prosbou: "Daj sa mi napiť!" (porov. Jn 4,7): "Zdalo sa mi, že počujem Ježiša, ktorý mi hovorí ako Samaritánke: Daj sa mi napiť! Bola to opravdivá výmena lásky: ja som dávala dušiam Ježišovu krv a Ježišovi som ponúkala tie isté duše, občerstvené jeho Božskou rosou..." Tu už vidíme ako Terézia prepája viaceré miesta z Evanjelia, ktoré sa navzájom osvetľujú a hlboko vstupujú do jej života. Terézia pochopí Ježišovu nesmiernu túžbu po láske človeka, po dušiach. Odhaľuje jeho túžbu rozdávať svoju lásku a zároveň jeho túžbu po láske. Sama chce na túto jeho túžbu odpovedať svojou láskou, ale aj následnou túžbou po dušiach, ktoré chce privádzať k nemu. Táto skúsenosť, doprevádzaná aj obrátením Pranziniho, sa pre Teréziu stáva centrálnou témou jej spirituality, ku ktorej sa vracia na viacerých miestach.

Odhalenie Ježišovej Svätej tváre

Pri Teréziinom vstupe na Karmel ju matka Agnesa učí uctievať "Ježišovu Svätú Tvár" , ktorá rovnako hlboko poznačí jej spiritualitu. Terézia znova kontempluje Ježišovu Tvár vo svetle Božieho slova, konkrétne Izaiášovho textu 45,3 a 53,3: "Tieto Izaiášove slová: Kto by uveril, čo sme počuli... Nemá podoby ani krásy... sa stali základom mojej oddanosti Svätej Tvári, či lepšie povedané, základom celej mojej zbožnosti." Izaiášove slová privlastňuje Terézia najskôr Ježišovi: "...Ako sa my môžeme sťažovať, keď jeho samého pokladali za Bohom strestaného a pokoreného človeka... Božský pôvab, očar moju dušu a zázračne ju utíš v každom okamihu dňa! Ach Ježišove slzy, aké úsmevy..." Následne ich privlastňuje svojmu otcovi: "...Ako Ježišova vebná tvár, ktorá bola zahalená pri jeho umučení, tak aj tvár jeho verného služobníka mala byť zahalená v dňoch jeho bolesti, aby mohla zažiarit v nebeskej vlasti pri svojom Pánovi, večnom Slove!..." Konečne sa s nimi stotožňuje aj sama: "Áno, chcela som, aby tak ako Ježišova tvár, aj moja tvár bola naozaj skrytá, aby ma na zemi nik nepoznal.

Dychtila som po utrpení a po tom, aby sa na mňa zabudlo..."
Potvrdenie svojich túžob a intuícií a zadefinovanie náuky

Objav a potvrdenie "Malej cesty"

Terézia túži po svätosti. Keď zrovnáva svoj život so životom iných svätých, konštatuje veľký rozdiel, ktorý prirovnáva k rozdielu medzi veľkou horou a zrnkom piesku. Napriek svojej maličkosti však cíti, že aj ju Ježiš pozýva k svätosti: "Pán Boh by nevnukal neuskutočniteľné túžby, môžem sa teda usilovať o svätosť, hoci som taká nepatrná... Chcem však hľadať spôsob, ako prísť do neba malou cestou, priamou, krátkou a celkom novou..." V tomto rozpoložení berie Terézia do rúk Sv. písmo a tam hľadá odpoveď na svoje túžby: "Hľadala som teda vo svätých knihách odkaz na výťah, predmet mojej túžby, a čítala som tam slová, ktoré vyšli z úst večnej Múdrosti: Kto je malý, nech príde ku mne (porov. Prís 9,4) ...hľadala som ďalej, a hľa, čo som našla: Ako keď niekoho teší matka, tak budem ja tešiť vás. (porov. Iz 66,13.12)...výťah, ktorý ma má vyniesť až do neba, sú tvoje ruky, Ježišu! Na to nemusím vyrásť, naopak, musím sa čoraz viac umenšovať." Tu môžeme konštatovať s akou ľahkosťou Terézia spája viaceré biblické texty, nachádza medzi nimi súvis a zároveň potvrdenie svojich intuícií.

Objav a potvrdenie svojho povolania

Teréziu nanovo trápia jej nesmierne túžby, ktoré nesie vo svojom srdci. Tieto sa dotýkajú nekonečna. Cíti v sebe povolanie bojovníka, kňaza, apoštola, učiteľa, mučeníka... Teraz nachádza odpoveď v listoch sv. Pavla: "Keď mi pri rozjímaní moje túžby spôsobovali opravdivé muky, otvorila som listy svätého Pavla a hľadala som nejakú odpoveď. Do očí mi padla 12. a 13. kapitola z prvého listu Korinťanom...V prvej som čítala, že všetci nemôžu byť apoštolmi... (porov. 1 Kor 12,29. 21), že Cirkev sa skladá z rozličných údov... Odpoveď bola jasná, ale nespĺňala moje túžby, nevracala mi pokoj... Nedala som sa odradiť a pokračovala som v čítaní, až mi priniesla úľavu veta: "Usilujte sa o vyššie dary milosti! (1 Kor 12,31) A ešte vznešenejšiu cestu vám ukážem. A apoštol vysvetľuje, ako všetky najdokonalejšie dary nie sú ničím bez Lásky... Pochopila som, že Láska obsahuje všetky povolania, že Láska je všetko, že zahŕňa všetky časy a všetky miesta... slovom, že je večná! ... konečne som našla svoje povolanie, mojím povolaním je Láska!...V srdci Cirkvi, mojej Matky, budem Laskou...takto budem všetkým... takto sa uskutoční môj sen!!!..." Aj tu môžeme obdivovať akým spôsobom Terézia hľadá svoje povolanie vo svetle Božieho slova. Nechýba jej odvaha, vlastná dieťaťu, ktorému patrí všetko, čo je Otcovo, nakoľko pravou Laskou, ktorá oživuje všetky údy Cirkvi je Duch Svätý. Práve preto, že sa Terézia necháva úplne preniknúť touto Laskou, môže sa s ňou zjednocovať a milovať.

Aktualizácia

Z Teréziinho prístupu k Svätému písmu môžeme zhrnúť niekoľko základných charakteristík, ktoré môžu následne inšpirovať náš prístup k pokladu Božieho slova.

Teréziu privádza k Svätému písmu láska k Bohu - svojmu milovanému Ježišovi. Hľadanie doprevádzané láskou sa zároveň stáva hlavným "exegetickým" kľúčom pri skúmaní a vysvetľovaní Božieho slova. Číta Božie slovo počas modlitby, medituje o ňom, prepisuje ho, učí sa ho naspamäť, vnáša ho do života a s odvahou si ho privlastňuje (tak to je v privlastnení si Ježišovej veľkňazskej modlitby). Terézia prijíma Sväté písmo v celej jeho totalite - Starý a Nový zákon. Spoznáva, že Ježiš je prítomný už v Starom zákone a už tam sa jej prihovára. Takto môže nachádzať svojho Milovaného na každej strane Svätého písma.

Terézia skúma Božie slovo zakaždým, keď hľadá novú orientáciu vo svojom živote alebo potvrdenie svojich intuícií. Do tohto skúmania nasadzuje celé svoje bytie. Číta Božie slovo na základe všetkého, čo prežíva a práve uprostred jej duchovných a ľudských skúseností jej biblický text zjavuje celý svoj zmysel. Takto môžeme povedať, že Terézia spoznáva a chápe Božie slovo tým, že ho prežíva vo svojom živote.

Svojím prístupom k Božiemu slovu sa stáva žiarivým príkladom pre mnohých veriacich a učí nás brať do rúk Sväté písmo tak, aby sa pre nás stalo skutočným "Slovom života".

Cítim v sebe povolanie kňaza!

Z Teréziiných spisov poznáme jej veľkú túžbu a povolanie byť kňazom. Skúsime si teda predstaviť ako sa rodí a naplňa a ako ju Terézia následne prenáša do svojho života.

Terézia cíti vo svojom srdci veľkú túžbu po kňazstve, ktorá ju neopúšťa ani v závere jej života: "Pán Boh ma povoláva vo veku, kedy som sa ešte nemohla stať kňazom... Keby som mohla byť kňazom, vysvätili by ma práve teraz v júni. Teda, aby mi nebolo ľúto, Pán Boh dopustil, aby som ochorela a nemohla sa tomu oddať a aby som umrela skôr, než by som mohla vykonávať svoju kňazskú službu."

Teréziina túžba po kňazstve môže byť spojená s túžbou jej rodičov mať syna kňaza, misionára: "Môj otec a matka... tak veľmi si želali mať syna misionára...! Rozprávali mi, že rodičia pred mojím narodením dúfali, že sa im túžba konečne splní." Rovnako s veľkou úctou ku kňazom a kňazstvu ako takému. Predovšetkým je však znova doprevádzaná jej nesmiernou láskou ku

Kristovi, ktorú mu chce prejavovať na každom mieste a v každom stave: "Ó, ako málo ľudí na zemi miluje Pána Boha!... Dokonca aj pokiaľ ide o kňazov a rehoľníkov... Nie, Pána Boha veľmi nemilujú..." Chce ho teda milovať aj za kňazov: "Cítim v sebe povolanie kňaza. S akou láskou, Ježišu, by som ťa držala vo svojich rukách, ak by si na moje slovo zostúpil z neba... S akou láskou by som ťa rozdávala dušiam!... Ale, žiaľ, hoci túžim byť kňazom, obdivujem pokoru svätého Františka z Assisi a závidím mu ju, cítim sa povolaná nasledovať ho a zrieknuť sa vznešenej hodnosti kňazstva."

Ako Terézia naplňuje túto svoju túžbu?

Aj keď si to Terézia plne neuvedomuje, Pán Boh jej spĺňa aj túto jej túžbu, ktorej naplnenie je explicitne prezentované vo viacerých dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu vo forme náuky o "všeobecnom kňazstve pokrstených". V tomto duchu by sme mohli povedať, že Terézia naplňuje svoju túžbu po kňazstve cez apoštolát modlitby, obety, slova a lásky.

Apoštolát modlitby

Prvým spôsobom, ktorým Terézia naplňuje svoju túžbu po kňazstve je apoštolát modlitby. Tento apoštolát je súčasťou duchovných obiet, ktoré majú veriaci ako sväté a kráľovské kňazstvo prinášať Bohu skrze Ježiša Krista. Terézia spoznáva a uvedomuje si silu modlitby, ktorá tvorí podstatu karmelitánskeho povolania: "Ježiš chce, aby sme sa zúčastnili s ním na záchrane duší. Nič nechce robiť bez nás. Tvorca vesmíru očakáva modlitbu úbohej malej duše, aby zachránil iné duše, takisto vykúpené jeho krvou... Nie je apoštolát modlitby vlastne vznešenejší ako apoštolát slova? Poslaním nás, karmelitánok, je formovať robotníkov Evanjelia, ktorí zachránia tisíce duší, a my máme byť ich matkami... Myslím, že náš podiel je krásny, čo by sme mali závidieť kňazom...?" Výzvu k tomu poslaniu nachádza aj vo Sv. písme v osobe modliaceho sa Mojžiša, ako o tom píše kňazovi Roullandovi: "...Bojujete na pláni ako Jozue a ja som Váš malý Mojžiš, moje srdce je ustavične obrátené k Nebu, aby sme dosiahli víťazstvo. Ó, milý brat, boli by ste hoden poľutovania, keby sám Ježiš nedržal ruky Vášho Mojžiša...!" V tomto postoji sa Terézia stavia po boku modliaceho sa Mojžiša a takto sa stáva apoštolom apoštolov.

Vyvrcholením Teréziinej túžby po kňazstve, ako aj jej naplnením je prisvojenie, alebo ešte lepšie stotožnenie sa s Kristom v jeho Veľkňazskej modlitbe v Rukopise C. Cez túto modlitbu sa Terézia stavia po boku svojho Božského ženícha, jediného Veľkňaza a obracia sa k Nebeskému otcovi slovami jeho Syna. Takto jej modlitba príhovoru dosahuje svoj vrchol a úžasnú plodnosť pre všetky duše: "Rada by som ti, môj Bože, povedala: Ja som ťa oslávila na zemi; dokončila som dielo, ktoré si mi dal vykonať. Zjavila som tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal... Tvoji boli a dal si ich mne. Teraz spoznali, že všetko, čo si mi dal, je od teba, lebo slová,

ktoré si ty dal mne, ja som dala im. A oni ich prijali a uverili, že si ma Ty poslal. Prosím teda za tých, ktorých si mi dal, lebo sú tvoji. Už nie som vo svete, ale oni sú vo svete a ja idem k tebe. Svätý Otče, zachovaj ich vo svojom mene, ktoré si ty dal mne. Teraz idem k tebe a toto hovorím na svete, aby mali v sebe tvoju, úplnú radosť. Neprosím, aby si ich vzal zo sveta, ale aby si ich ochránil pred Zlým. Nie sú zo sveta, ako ani ja nie som zo sveta. No neprosím len za nich, ale aj za tých, čo skrze ich slovo uveria v teba... Áno, Pane, toto by som chcela opakovať po tebe prv, než sa vrhnem do tvojho náručia. Je to azda opovážlivosť?... ty si mi povedal: "Všetko, čo ja mám, je tvoje. Tvoje slová Ježišu, sú teda mojimi a môžem ich použiť, aby som získala milosti nebeského Otca pre duše, ktoré sú so mnou spojené."

Apoštolát obety

Terézia v sebe cíti túžbu darovať svoj život za Krista, byť mučeníkom: "A nadovšetko by som chcela, môj milovaný Spasiteľ, preliať za teba svoju krv až do poslednej kvapky... Mučenícka smrť, to je sen mojej mladosti, ktorý rástol so mnou pod klenbami Karmelu... Avšak aj tu cítim, že môj sen je šialenstvom, lebo by som nevedela obmedziť svoju túžbu na jeden druh mučeníctva... Chcela by som byť ako ty, môj zbožňovaný Ženích..." Pri týchto túžbach Terézia pochopí, že mučeníctvo nemusí byť spojené iba s preliatím krvi za Krista, ale môže byť premenené na každodenné prinášanie malých obetí spojených s odovzdanosťou do Božej vôle, na "mučeníctvo srdca": "Naozajstným krížom je mučeníctvo srdca, vnútorné utrpenie duše, to nikto nevidí, môžeme ho nosiť v sebe a nikdy sa neodlúčiť."

Takto Terézia prichádza znova k "objavu" toho, čo neskôr predstaví koncil v spojitosti so všeobecným kňazstvom veriacich: cez službu všeobecného kňazstva sú veriaci pozvaní: dávať seba samých v živú, svätú a Bohu ľúbeznu obeť a aby s jedinou obetou Kristovou spájali svoje duchovné obety, vyplývajúce z ich života a činnosti. Terézia pochopí, že práve cez utrpenie a kríž jej Pán chce dávať milosť zachraňovať duše. K prinášaniu obetí za duše vyzýva aj svoju sestru Celinu: "Celina,... zachraňujme duše... duše miznúce ako snehové vločky, a Ježiš plače, a my myslíme na svoju bolesť a neutešujeme svojho ženícha... Ach, Celina, žime pre duše... buďme apoštolmi... zachraňujme najmä duše kňazov, tie musia byť priesračnejšie ako krištál'... Žiaľ, koľko je zlých kňazov, kňazov, ktorí nie sú dosť svätí... Modlime sa a trpme za nich a Ježiš bude vďačný v posledný deň."

Prinášať obeť znamená pre Teréziu spájať svoje utrpenia a skúšky s Ježišovým utrpením a jeho obetou na kríži za spásu duší. V tomto postoji sa chce Terézia spájať spolu so svojou nebeskou matkou Máriou, ktorú kontempluje ako tú, ktorá stojí vedľa kríža a obetuje svojho Syna, ako kňaz pri oltári: "Mária, zjavuješ sa mi na Golgote, sťa kňaz pri oltári vedľa kríža stojíš... Kráľovná martýrov, vo vyhnanstve zeme obetuješ za nás krv svojho srdca!"

Teréziin apoštolát obety vyvrcholí v úkone sebaobetovania Božej milosrdnej láske: "Ó, môj Bože!... túžim ťa milovať, túžim dosiahnuť, aby ťa iní milovali, túžim pracovať na oslávení svätej Cirkvi zachraňovaním duší... Pretože si mi ma natoľko miloval, že si mi dal svojho jediného Syna za Spasiteľa a Ženícha, patria mi nesmierne poklady jeho zásluh; s radosťou ti ich obetujem... Obetujem sa ako celopalná žertva tvojej milosrdnej Lásky a prosím ťa úpenlivo, aby si ma ustavične stravoval a moju dušu zaplavoval prúdmi nekonečnej nehy, ktoré sú v tebe ukryté, a aby som sa tak stala mučeníčkou tvojej lásky, môj Bože!" Z tohto textu jasne vyplývajú tri skutočnosti: úkon obetovania je vyjadrením lásky k Bohu, jeho cieľom je oslava Boha a záchrana duší; základom sú Ježišove zásluhy a prostriedkom je obeta seba samej.

Apoštolát slova

Terézia cíti v sebe túžbu osvecovať duše: "Hoci som taká maličká, chcela by som osvecovať duše ako proroci, učitelia Cirkvi, mám povolanie byť apoštolom... chcela by som prejsť po celej zemi, hlásať tvoje meno a zasadiť na pôde neveriacich tvoj slávny kríž... chcela by som byť misionárom nielen niekoľko rokov, ale chcela by som ním byť už od stvorenia sveta až do skončenia sveta až do skončenia vekov..." Táto jej túžba je nanovo v súlade s učením koncilu: "Prikázanie lásky ukladá všetkým veriacim, aby sa pričínili o väčšiu slávu Božiu približovaním jeho kráľovstva a o večnú spásu všetkých ľudí, aby poznali jediného pravého Boha a toho, ktorého poslal, Ježiša Krista." Prostredníctvom Teréziiných listov vidíme ako napĺňa toto svoje poslanie vo vzťahu k svojej sestre Celine. Rovnako vo vzťahu k novickám, ktoré sú jej zverené. Terézia však cíti, že jej náuka je určená oveľa širšiemu okruhu ľudí, že je určená dušiam, čo asi najjasnejšie vyjadruje v závere svojho života: "Cítim, že čoskoro odídem na odpočinok... No cítim najmä to, že moje poslanie sa práve začína, moje poslanie učiť milovať Pána Boha, tak, ako ho ja milujem, venovať moju malú cestu dušiam. Ak Pán Boh vyslyší moje želania, svoje nebo budem prežívať na zemi až do konca sveta. Áno chcem prežívať svoje nebo tak, že budem konať dobro na zemi." A o niekoľko dní neskôr: "tento klas je obrazom mojej duše: Pán Boh ma obťažkal milosťami pre mňa aj pre ostatných..." V tomto poslaní si však Terézia uvedomuje, že je iba prostriedkom, "štetcom", ktorý si zvolil Ježiš, jediný Učiteľ, aby mohol maľovať svoj obraz v dušiach, ktoré jej boli zverené.

Apoštolát lásky

Apoštolát lásky je podľa koncilového dokumentu *Apostolicam Actuositatem* (o apoštoláte laikov), nazvaný dušou celého apoštolátu. Ak sa pozeráme na život sv. Terézie, môžeme iste konštatovať, že jej život je preniknutý láskou. Láskou k Bohu a láskou k dušiam. Jej náuka

zhrnutá do "Malej cesty" by sa iste mohla nazvať aj náukou "Veľkej lásky". Preto nie je náhodou, že jej Pán vo svetle Božieho slova dáva pochopiť, že naplnenie všetkých jej túžob, teda aj túžba po kňazstve, sa naplní v láske: "Pochopila som, že iba Láska udržuje údy Cirkvi v činnosti, že keby Láska vyhasla, apoštoli by nehlásali Evanjelium, mučeníci by sa zdráhali prelievať svoju krv... Pochopila som, že Láska obsahuje všetky povolania, že Láska je všetko, že zahŕňa všetky časy a všetky miesta... slovom, že je večná!..." Toto poslanie Terézia napĺňa v duchovnom materstve, ktorého podstatou je prijímať Kristovu lásku, dávať ju duším a privádzať ich ku Kristovi. A na konci svojho života Terézia môže konštatovať, že sa v tomto poslaní nemýlila: "...neľutujem, že som sa odovzdala Láske. Ó, milujem ho!... Môj Bože..., milujem Ťa!..."

Z pohľadu spôsobu realizácie Teréziinej túžby po kňazstve môžeme konštatovať, že aj táto jej túžba, hoci iba implicitne, sa naplnila v jej živote. Zároveň oprávnenosť týchto túžob je neskôr potvrdená v náuke Druhého vatikánskeho koncilu o všeobecnom kňazstve pokrstených. Takto sa jej túžby stávajú cestou pre všetkých pokrstených, ktorí môžu tak ako ona byť účastní na Kristovom kňazskom poslaní a svojím životom prispievať k záchrane duší a oslave Trojjediného Boha.

ThDr. Ján Jenčo, PhD

Zdroj: www.ocds.sk